

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԱՎԱԴԵՄԻԱ**

2019/2020 ուսումնական տարի

« ԿԱԴՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ » ԱՌԱՐԿԱՅԻ

Հ Ա Ր Ց Ա Շ Ա Ր

1. Փաստաթուղթ» հասկացությունը, էությունը, փաստաթղթերի նշանակությունը կառավարման համակարգում, փաստաթղթերի իրավական արժեքը. Փաստաթղթերի դասակարգումը:
2. Գաղափար գործավարության մասին:
3. Փաստաթղթերի ձևավորմանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները:
4. Փաստաթղթերի տվյալների ձևավորմանը ներկայացվող պահանջները:
5. Փաստաթղթերի ձևաթղթերը:
6. ՀՀ լեզվական քաղաքականության հիմնական դրույթները:
7. ՀՀ պետական խորհրդանիշները:
8. ՀՀ զինանշանի նկարագրությունը և գործածման կարգը:
9. ՀՀ դրոշի նկարագրությունը և գործածման կարգը:
10. Փաստաթղթերի առանձին տեսակների ձևավորման առանձնահատկությունները:
11. Փաստաթղթերի ձևավորումը:
12. Ինչպիսի՞ն պետք է լինի գործնական փաստաթուղթը:
13. Գործնական նամակ գրելու առանձնահատկությունները:
14. Գործնական փաստաթղթերի նախապատրաստման 10 սխալ:
15. Էլեկտրոնային նամակագրություն. Ինչպե՞ս գրել գործնական էլեկտրոնային հաղորդագրություն:
16. Պետական և ծառայողական գաղտնիք հասկացությունը. Գաղտնիության աստիճանները:
17. ՀՀ Սահմանադրությունը որպես աշխատանքային իրավունքի աղբյուր:
18. ՀՀ այլ նորմատիվ իրավական ակտերը որպես աշխատանքի իրավունքի աղբյուր:
19. Աշխատանքային իրավունքի սուբյեկտների հասկացությունը և դասակարգումը:
20. Կադրային փաստաթղթերի կազմը՝ պարտադիր կադրային փաստաթղթեր, փաստաթղթեր, որոնք պարտադիր են որոշակի հանգամանքներում:
21. Աշխատանքային պայմանագրի հասկացությունը և նշանակությունը:
22. Աշխատանքային պայմանագրի ձևը և կնքման կարգը:
23. Իրավաստեղծ գործունեության հասկացությունը և սկզբունքները:
24. Իրավաստեղծ գործընթացի ընդհանուր նկարագիրը:
25. Օրինաստեղծման հիմնական սկզբունքները:
26. «Իրագործելիության սկզբունք», «իրավական փորձի օգտագործման սկզբունք», «ընդունվող օրենքների տեխնիկական կատարելության սկզբունք»:
27. «Օրինականության», «ժողովրդավարության», «մարդասիրության», «օրինաստեղծման սուբյեկտների պրոֆեսիոնալիզմի», «գիտականության» սկզբունքները:
28. «Պրակտիկայի հետ կապի», «հրապարակայնության», «կոլեգիալության», «ստեղծագործական բնույթ ունենալու», «համակարգվածության», «արդարության» սկզբունքները:

29. «Օրենքների նախագծերի նախապատրաստման պատշաճության և մանրակրկիտության», «արդյունավետության», «օրինաստեղծման աշխատանքների պլանավորման և կանխատեսման», «ռետրիբուտիվ ապահովվածության» սկզբունքները:
30. «Նորմատիվ իրավական ակտ», «անհատական իրավական ակտ», «ներքին իրավական ակտ», «համատեղ նորմատիվ իրավական ակտ» հասկացությունները:
31. «Օրենսդրական ակտ», «ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտ», «օրենսգիրք», «օրենսդրություն» հասկացությունները:
32. Օրենսդրական ակտի և ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտի առանձնահատկությունները: Օրենսդրական ակտի և ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտի համեմատական սխեմա:
33. Գործատուի ներքին և անհատական իրավական ակտերի հրապարակման, հաշվառման, պահպանման և արխիվացման կարգը:
34. Հանրային քննարկումների վերաբերյալ ընդհանուր դրույթներ:
35. Հանրային քննարկումներին ներկայացվող պահանջները:
36. Նորմատիվ իրավական ակտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները. Նորմատիվ իրավական ակտի վավերապայմանները:
37. Նորմատիվ իրավական ակտի լեզուն:
38. Գրելու ոճը և հապավումներ օգտագործելու եղանակը:
39. Տեղանունների օգտագործումը իրավական ակտում:
40. Թվերի գրությունը. Ժամկետների նշումը. Տառատեսակ, տառաչափ և տողերի միջև հեռավորություն:
41. Նորմատիվ իրավական ակտի վերնագիրը:
42. Նորմատիվ իրավական ակտի կառուցվածքը:
43. Նորմատիվ իրավական ակտի մասերը, դրանց համարակալումը և վերնագրերը:
44. Նորմատիվ իրավական ակտում հասկացությունների և տերմինների կիրառումը:
45. Նորմատիվ իրավական ակտում որոշ շաղկապների և բառերի կիրառումը. «և, ու, կամ» բառերի կիրառումը:
46. Նորմատիվ իրավական ակտում հղումների կիրառումը. Անորոշ հղումներ, շրջանաձև հղումներ. շարունակական հղումներ:
47. Նորմատիվ իրավական ակտի անվանումը և դրա հիշատակումը:
48. Նորմատիվ իրավական ակտի հերթական (գրանցման) համարը և բնույթը նշելը. Նորմատիվ իրավական ակտի տեքստի ստորագրումը:
49. Օրենսդրական տեխնիկայի կանոններ:
50. Նորմատիվ իրավական ակտի պաշտոնական թարգմանությունը:
51. Նորմատիվ իրավական ակտերի ուժի մեջ մտնելը:
52. Նորմատիվ իրավական ակտերի պաշտոնական հրապարակումը:
53. Նորմատիվ իրավական ակտերի հաշվառումը և պահպանումը:
54. Նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված ժամկետի որոշումը:
55. Ժամկետի վերջին օրը գործողություններ կատարելու կարգը:
56. Նորմատիվ իրավական ակտի փոփոխությունները և լրացումները:
57. Նորմատիվ իրավական ակտերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու ընդհանուր կանոնները:
58. Աշխատողների խրախուսումը:
59. Աշխատողների կարգապահական պատասխանատվությունը:
60. Գործուղումների ձևակերպումը:
61. Արձակուրդի և աշխատանքային պարտականությունների կատարումից հարգելի պատճառներով ազատելու իրավաբանական ձևակերպումը:

62. Աշխատողին ժամանակավորապես այլ աշխատանքի փոխադրման ձևակերպումը:
63. Աշխատանքի նորմալ պայմաններից շեղումեր կատարելու (արտաժամյա, գիշերային աշխատանքների ներգրավելը). Աշխատանքի պայմանների փոփոխման ձևակերպումը:
64. Համատեղությունների և ժամանակավորապես բացակայող աշխատողներին փոխարինելու ձևակերպումները:
65. Աշխատողների անհատական տվյալների պաշտպանությունը:
66. Աշխատողների անհատական տվյալների տնօրինումը:
67. Աշխատողի պահանջով տեղեկատվության (փաստաթղթերի) տրամադրումը:
68. Կադրային գործի կազմակերպումը աշխատողների հետ աշխատանքային հարաբերությունները դադարեցնելիս:
69. Աշխատանքային հարաբերությունների դադարեցման մասին բանակցությունները:
70. Աշխատանքային հարաբերությունների դադարեցման մասին ծանուցումները:
71. Աշխատանքային պայմանագրի լուծման ձևակերպումը:
72. Աշխատանքային պայմանագրի լուծման (աշխատանքային իրավահարաբերությունների դադարեցման) հետ կապված իրավաբանական անհրաժեշտ գործողությունների կատարումը:
73. Կազմել աշխատանքի ընդունման և աշխատանքից ազատվելու մասին դիմում:
74. Կազմել աշխատանքային պայմանագիր:
75. Կազմել քաղաքացուն աշխատանքի ընդունելու մասին հրաման:
76. Կազմել աշխատողին այլ աշխատանքի փոխադրելու (աշխատանքի էական պայմանները փոփոխելու) մասին հրաման:
77. Կազմել աշխատողին խրախուսելու մասին հրաման:
78. Կազմել աշխատողին կարգապահական տույժի ենթարկելու մասին հրաման:
79. Կազմել աշխատողի աշխատանքի պայմանները փոփոխելու մասին հրաման:
80. Կազմել աշխատողին աշխատանքից ազատելու մասին հրաման:

Կառավարման ամբիոնի վարիչ՝

Վ.Խաչատրյան

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նորմատիվ իրավական ակտեր

1. 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ի հանրաքվեով ընդունված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության փոփոխություններ:
2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրք (ընդունվել է 1998թ. մայիսի 5-ին):
3. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգիրք (ընդունվել է 2004թ. նոյեմբերի 9-ին):
4. Հայաստանի Հանրապետության վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգիրք (ընդունվել է 1985թ. դեկտեմբերի 6-ին):
5. «Հայաստանի Հանրապետության զինանշանի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք (ընդունվել է 2006թ. հունիսի 15-ին):
6. «Հայաստանի Հանրապետության դրոշի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք (ընդունվել է 2006թ. հունիսի 15-ին):
7. «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք (ընդունվել է 1996թ. դեկտեմբերի 3-ին):
8. «Լեզվի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք (ընդունվել է 1993թ. մարտի 30-ին):
9. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք (ընդունվել է 2018թ. մարտի 21-ին):
10. «Արխիվային գործի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք (ընդունվել է 2004թ. հունիսի 8-ին):
11. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2018թ. հոկտեմբերի 10-ի «Հանրային քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգը սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի մարտի 25-ի N 296-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1146-Ն որոշումը:
12. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019թ. հունիսի 20-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից նորմատիվ իրավական ակտերի հաշվառման և պահպանման կարգը հաստատելու մասին» N 757-Լ որոշումը:
13. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի սեպտեմբերի 24-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական պաշտոնական փաստաթղթաշրջանառությունում պարտադիր կիրառման հայկական համակարգչային տառատեսակները հաստատելու մասին» N° 1259-Ն որոշումը:
14. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006թ. դեկտեմբերի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության զինանշանի պատկերի գործածման այլ դեպքերը սահմանելու մասին» N 1941-Ն որոշումը:
15. **ՀՀ վարչապետի 2018 թվականի սեպտեմբերի 19-ի «Օտարերկրյա պետություններ գործուղումների կարգը և գործուղման արդյունքների մասին հաշվետվության օրինակելի ձևը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2013 թվականի նոյեմբերի 26-ի N 1087-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1230-Ն որոշումը:**
16. ՀՀ կառավարության 2018 թվականի նոյեմբերի 8-ի «Քաղաքացիական ծառայողի ծառայողական գործուղման պայմաններն ու կարգը սահմանելու մասին» N° 1239-Ն որոշումը:

17. Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2003 թվականի հունվարի 14-ի ««Բաղադրյալ հատուկ անուններում մեծատառերի գործածության մասին» կանոնները հաստատելու մասին» N 18-Ն հրամանը:
18. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թ. սեպտեմբերի 26-ի «Կարգավորման ազդեցության գնահատման ապակենտրոնացված համակարգի ներդրման հայեցակարգը և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1323-Լ որոշումը:
19. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2018 թ. հուլիսի 19-ի «Նորմատիվ իրավական ակտերի պաշտոնական թարգմանության իրականացման կարգը սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 29-ի N 1245-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 815-Ն որոշումը:
20. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թվականի ապրիլի 4-ի «Պահպանության ժամկետների նշումով արխիվային փաստաթղթերի օրինակելի ցանկը սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի մարտի 9-ի N 351-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 397-Ն որոշում:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ

1. Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիր (1948):
2. Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիր (1966)

Հիմնական գրականություն

1. Գաբրիելյան Վ., Գրավոր խոսք (ձեռնարկ. երկրորդ՝ լրամշակված հրատ.):-Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2007, 296 էջ:
2. Մ.Յու.Լալայան, Գործավարության հիմունքներ: - Եր., Զանգակ-97, 2003թ.,-180 էջ:
3. Քալանթարյան Պ.Ա. Գործարարության գործավարություն: Ուս. ձեռնարկ.-Եր: Տնտեսագետ, 2005, 193 էջ:
4. Միրզոյան Լ. Կյանքի ուղեցույց: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ.- Եր.:ՎՄՎ-Պրինտ, 2012.- 344 էջ:
5. Պետրոսյան Գ.Վ: Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային իրավունք: (բուհական դասագիրք): Ընդհանուր մաս: Եր.: Հայրապետ հրատ., 2018.- 400 էջ:
6. Պետրոսյան Գ.Վ: Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային իրավունք: (բուհական դասագիրք): Հատուկ մաս: Եր.: Հայրապետ հրատ., 2018.- 784 էջ:
7. Վլադիմիր Նազարյան, Օրենսդրական տեխնիկայի հիմունքներ, (համառոտ ուսումնական ձեռնարկ), Երևան, 1995թ.:
9. Պետրոսյան Գ.Տ. Օրինաստեղծման հիմնական սկզբունքները.-Եր.: Ոսկան Երևանցի, 2016.-40 էջ:
10. Комментарий к Трудовому кодексу Российской Федерации / Под ред. А.М. Куренного, С.П. Маврина, В.А. Сафонова, Е.Б. Хохлова. - 3-е изд., пересм. - М.: Норма – ИНФРА-М, 2015 // 848 с.
11. www.arlis.am

Լրացուցիչ գրականություն

1. **Սաֆարյան Գ.Հ.**, Իրավաստեղծ գործունեության և օրենսդրության զարգացման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում: - Եր.: ԱՌՏ, 2004թ. - 256 էջ:
2. **Кашанина Т. В.** Юридическая техника : учебник / Т. В. Кашанина. — 2-е изд., пересмотр. — М. : Норма : ИНФРА-М, 2011. — 496 с.
3. **Терехова Ю.К.** Отпуска по-новому // Трудовое право. 2007.
4. **Тихомиров М.Ю.** Трудовые споры (контракты). Образцы документов, комментариев, нормативные акты. М. 1999. Чибисов В.А. Понятие, формы и способы защиты трудовых прав и свобод. // Трудовое право в России и за рубежом. 2010. № 2.
5. **Чижов Б.А.** Продолжительность и условия предоставления отпусков без сохранения заработной платы // Право и экономика. 2007. № 11.